

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 1129

din 07-07-2000

sindicatelor

Publicat : 19-10-2000 în Monitorul Oficial Nr. 130-132 art. 919

MODIFICAT

LP114 din 09.07.20, MO194-197/31.07.20 art.384; în vigoare 31.08.20

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege reglementează raporturile sociale ce apar în legătură cu realizarea de către cetățeni a dreptului constituțional de a întemeia și de a se înscrie în sindicate, stabilește cadrul juridic al întemeierii lor, garanțiile activității, reglementează relațiile lor cu autoritățile publice, patronii și cu asociațiile patronilor.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, prin noțiunile de mai jos se înțelege:

sindicate – asociații din care fac parte, pe principii benevole, persoane fizice unite după interese comune, inclusiv ce țin de activitatea lor, și constituite în scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor lor;

organizație sindicală primară - asociație benevolă a membrilor de sindicat pe bază de interese comune, care, de regulă, își desfășoară activitatea la aceeași întreprindere, în aceeași instituție, în aceeași organizație, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentală sau ramurală;

membru de sindicat - persoană (lucrător, șomer, pensionar, student etc.) care se află la evidență într-o organizație sindicală primară;

organ sindical - organ de conducere, constituit în conformitate cu statutul organizației sindicale primare ori al centrului sindical ramural teritorial, interramural teritorial sau în conformitate cu statutul centrului sindical național-ramural ori național-interramural;

organizator sindical – conducător al organizației sindicale primare;

centru sindical ramural teritorial - asociație benevolă a organizațiilor sindicale primare din aceeași ramură care acționează, de regulă, în teritoriul raionului, unității teritoriale autonome, municipiului, orașului;

centru sindical interrarmural teritorial - asociație benevolă a centrelor sindicale ramurale teritoriale care acționează, de regulă, în teritoriul raionului, unității teritoriale autonome, municipiului, orașului. Centrelor sindicale interrarmurale teritoriale se pot afilia și organizațiile sindicale primare care nu au structuri teritoriale;

centru sindical național-ramural - asociație benevolă a sindicatelor lucrătorilor, de regulă, din aceeași ramură;

centru sindical național-interramural - asociație benevolă a centrelor sindicale național-ramurale.

Articolul 2. Legislația cu privire la sindicate

(1) Legislația cu privire la sindicate este constituită din Constituție, prezenta lege, alte acte normative, precum și din actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) În cazul în care legislația țării cu privire la sindicate vine în contradicție cu actele internaționale la care Republica Moldova este parte, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 3. Sfera de aplicare a prezentei legi

(1) Drepturile sindicatelor, garanțiile activității lor, stabilite prin prezenta lege, se extind asupra organizațiilor sindicale și a organelor lor electiv de toate nivelurile, prevăzute de statutele sindicatelor, înregistrate în modul stabilit.

(2) Sub incidența prezentei legi se află toate întreprinderile, instituțiile și organizațiile, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentală sau ramurală.

Articolul 4. Particularitățile aplicării prezentei legi în unitățile militare și în organele afacerilor interne

Prezenta lege se aplică în unitățile militare și în organele afacerilor interne, ținându-se cont de particularitățile stabilite de actele legislative care determină statutul lor juridic.

Articolul 5. Independența sindicatelor

(1) Sindicatele, în activitatea lor, sînt independente față de autoritățile publice de toate nivelurile, față de partidele politice, de asociațiile obștești, față de patroni și asociațiile acestora, nu sînt supuse controlului lor și nu li se subordonează. Este interzis orice amestec de natură să limiteze drepturile sindicatelor sau să împiedice realizarea acestora.

(2) Sindicatele sînt egale în drepturi și pot să colaboreze cu orice centre sindicale, inclusiv din alte țări, cu organizații sindicale internaționale, regionale și cu alte organizații similare.

Articolul 6. Interzicerea discriminării după principiul apartenenței la sindicat

(1) Apartenența la sindicat nu implică nici un fel de restricții ale drepturilor și libertăților omului garantate de Constituție și de alte legi, de actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Se interzice a condiționa angajarea la lucru, avansarea în serviciu, precum și concedierea persoanei de apartenența la un anumit sindicat, de înscrierea în sau ieșirea din sindicat.

(3) Se interzice influențarea asupra persoanelor prin amenințare sau mituire, prin promisiuni (de a îmbunătăți condițiile de muncă, de serviciu, de studii etc.), în scopul de a le obliga să renunțe la înscrierea în sindicat, să iasă dintr-un sindicat și să se înscrie în alt sindicat, să dizolve de sine stătător sindicatul, sau prin alte acțiuni ilegale.

(4) Sindicatele beneficiază de protecție constituțională, inclusiv judiciară, împotriva acțiunilor discriminatorii, care urmăresc limitarea libertății la asociere în sindicate și activității lor, desfășurate conform statutului.

Capitolul II

ÎNTEMEIEREA ȘI ÎNREGISTRAREA SINDICATELOR

Articolul 7. Dreptul la asociere în sindicat

(1) Cetățenii Republicii Moldova, precum și cetățenii străini și apatrizii care se află legal pe teritoriul ei sînt în drept, la propria alegere, de a întemeia și de a se înscrie în sindicate, în conformitate cu statutele acestora, fără autorizația prealabilă a autorităților publice.

(2) Persoanele care nu sînt angajate sau care și-au pierdut locul de muncă, precum și cele care exercită legal o activitate de muncă în mod individual, se pot organiza în sindicat sau

înscris, la propria alegere, într-un sindicat în conformitate cu statutul acestuia, sau își pot păstra apartenența la sindicatul întreprinderii, instituției, organizației în care au lucrat.

(3) Cetățenii Republicii Moldova care se află în afara țării sînt în drept să fie membri ai sindicatelor existente în Republica Moldova.

Articolul 8. Întemeierea sindicatelor și structura lor

(1) Baza sindicatelor este organizația sindicală primară.

(2) Organizația sindicală primară se constituie din inițiativa a cel puțin 3 persoane, considerate fondatori. Hotărîrea de întemeiere a organizației sindicale primare se adoptă de adunarea constituantă.

(3) Sindicatul se întemeiază benevol, pe bază de interese comune (profesie, ramură etc.), și activează, de regulă, la întreprinderi, în instituții și organizații, denumite în continuare unități, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de apartenența departamentală sau ramurală. Patronul (administrația) nu este în drept să împiedice asocierea persoanelor fizice în sindicat.

(4) Sindicatele se pot asocia în centre sindicale ramurale sau interramurale teritoriale (la nivel de raion, unitate teritorială autonomă, municipiu, oraș), precum și în centre sindicale național-ramurale și național-interramurale sub formă de federații, confederații.

(5) Centrele sindicale național-ramurale și național-interramurale pot adera la federații, confederații internaționale.

(6) Modul de constituire a sindicatului, structura lui organizațională și funcționarea se reglementează prin statutul sindicatului.

Articolul 9. Statutul sindicatului

(1) Sindicatul este în drept de sine stătător să-și elaboreze și să-și aprobe statutul și regulamentele administrative, să-și stabilească structura și să-și aleagă independent reprezentanții, să-și formeze aparatul, să-și desfășoare activitatea și să-și formuleze programul de acțiuni.

(2) Autorităților publice le este interzisă orice intervenție de natură să limiteze ori să întrerupă exercitarea drepturilor prevăzute la alineatul (1) al prezentului articol.

(3) Statutul sindicatului va cuprinde prevederi cel puțin cu privire la:

a) denumirea și sediul sindicatului;

b) scopurile sindicatului, metodele și formele de realizare a lor;

c) modul în care se dobîndește și încetează calitatea de membru al sindicatului;

d) drepturile și obligațiile membrilor de sindicat;

e) cuantumul cotizățiilor și modul lor de încasare;

f) denumirea organelor de conducere, modul lor de alegere și de revocare, durata mandatelor și atribuțiile lor;

g) condițiile de deliberare a adunărilor, conferințelor, congreselor pentru adoptarea statutului, modificarea lui și adoptarea altor hotărîri;

h) structura organizațională, modalitatea comasării, aderării, divizării sau dizolvării sindicatului, precum și a distribuirii, transmiterii ori lichidării patrimoniului lui;

i) modalitatea asocierii în centre sindicale sub formă de federații, confederații.

(4) Statutul sindicatului nu poate conține prevederi contrare Constituției și prezentei legi.

Articolul 10. Înregistrarea sindicatului în calitate de persoană juridică

(1) Organizația sindicală primară, centrul sindical ramural teritorial, centrul sindical interramural teritorial, centrul sindical național ramural și centrul sindical național interramural obțin statutul de persoană juridică din momentul înregistrării acestora la Agenția Servicii Publice în conformitate cu prezenta lege și cu Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ultima fiind aplicată doar în măsura în care nu contravine prezentei legi.

(2) Pentru înregistrarea sindicatului, la Agenția Servicii Publice se prezintă, în termen de o lună de la data aprobării statutului, următoarele documente:

- a) cerere, semnată de conducătorul organului sindical;
- b) statutul în două exemplare semnate de către fondatorii sindicatului;
- c) hotărârea adunării (conferinței, congresului) privind întemeierea sindicatului.

(3) Agenția Servicii Publice adoptă, în termen de 15 zile de la data prezentării documentelor indicate în alineatul (2) al prezentului articol, decizia de a înregistra sindicatul sau de a refuza înregistrarea, argumentând decizia dată.

(4) Neînregistrarea sindicatului în termenul stabilit sau refuzul de a înregistra din motive pe care fondatorii le consideră neîntemeiate poate fi atacat în instanța de contencios administrativ competentă în modul prevăzut de legislație.

(5) Pentru înregistrarea modificărilor în statut cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului, sindicatul va prezenta la Agenția Servicii Publice, în termen de o lună de la data adoptării hotărârii respective, următoarele documente:

- a) cererea cu privire la înregistrarea alegerii/realegerii conducătorului sindicatului;
- b) procesul-verbal al organului de conducere, potrivit statutului sindicatului, cu privire la alegerea/realegerea conducătorului sindicatului;
- c) copia de pe buletinul de identitate al conducătorului nou-ales.

(6) Modificările și completările în statutul sindicatului se înregistrează conform aceleiași proceduri și în aceleași termene ca și sindicatul.

Articolul 11. Încetarea, suspendarea, interzicerea activității sindicatului

(1) Activitatea sindicatului poate înceta în baza hotărârii membrilor lui, în modul stabilit de statut.

(2) În cazul în care activitatea sindicatului vine în contradicție cu Constituția și cu prezenta lege, ea poate fi suspendată pe un termen de până la 6 luni sau interzisă prin hotărâre a judecătorei, la sesizarea ministrului justiției. Interzicerea activității sindicatului în baza hotărârilor altor organe nu se admite.

Capitolul III

DREPTURILE DE BAZĂ ALE SINDICATELOR

Articolul 12. Apărarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat

Sindicatul reprezintă și apără drepturile și interesele profesionale, economice, de muncă și sociale colective și individuale ale membrilor săi în autoritățile publice de toate nivelurile, în instanțele judecătorești, în asociațiile obștești, în fața patronilor și asociațiilor acestora.

Articolul 13. Dreptul de a participa la administrarea treburilor publice

(1) Sindicatele, în condițiile legii, au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice, la formarea politicii sociale și economice a statului, politicii în domeniul muncii.

(2) Sindicatele pot promova reprezentanții lor în autoritățile publice de toate nivelurile.

Articolul 14. Dreptul de a participa la elaborarea proiectelor de programe social-economice și de acte juridice

(1) Sindicatele sînt în drept să participe la elaborarea proiectelor de programe privind dezvoltarea social-economică, proiectelor de legi și de alte acte normative în domeniul remunerării muncii, asigurării sociale, formării prețurilor, ocrotirii sănătății, egalității de șanse și de tratament între bărbați și femei și în alte domenii ce țin de muncă și dezvoltarea social-economică. În autoritățile publice, sindicatul își realizează acest drept prin organele sale de nivelul respectiv.

(2) Autoritățile publice trimit proiectele de programe și de acte juridice, indicate la alineatul (1) al prezentului articol, organelor sindicale respective, solicitînd, în termen de cel mult 30 de zile, avizele sau propunerile acestora. Neprezentarea avizelor sau propunerilor în termenul indicat se consideră refuz al sindicatului de a-și exercita dreptul la exprimarea opiniei.

(3) Sindicatele sînt în drept să participe la examinarea de către autoritățile publice a avizelor și propunerilor lor indicate la alineatul (2) al prezentului articol. În cazul respingerii sau acceptării parțiale a propunerilor sindicatului, autoritatea respectivă îl informează în scris despre aceasta, argumentîndu-și poziția.

(4) Sindicatele sînt în drept să-și exprime public, în mijloacele de informare în masă, poziția asupra proiectelor de programe și de acte legislative și alte acte normative indicate în alineatul (1) al prezentului articol.

Articolul 15. Dreptul la negocieri colective, la încheierea contractelor colective de muncă și exercitarea controlului asupra executării lor

(1) Sindicatele au dreptul la negocieri colective cu patronii și asociațiile lor, cu autoritățile administrației publice și la încheierea contractelor colective de muncă. Conducătorii unităților unde nu sînt constituite sindicate și patronii care împiedică constituirea și activitatea lor nu pot fi membri ai comisiilor pentru negocieri colective.

(2) Patronii și asociațiile lor, autoritățile administrației publice sînt obligate să poarte negocieri colective cu sindicatele în probleme de ordin social și de muncă, precum și în problemele încheierii contractelor colective de muncă în cazul în care sindicatele înaintează o asemenea propunere.

(3) Modalitatea negocierilor și încheierii contractelor colective de muncă este reglementată de legislație.

(4) Sindicatele exercită controlul asupra realizării contractelor colective de muncă și au dreptul a cere destituirea funcționarilor vinovați de încălcarea legislației în acest domeniu.

Articolul 16. Apărarea dreptului membrilor de sindicat la muncă

(1) Sindicatele apără dreptul membrilor săi la muncă, dreptul de a dispune liber de aptitudinile lor, de a alege domeniul de activitate și profesia, dreptul la remunerarea muncii, care ar asigura un nivel de trai decent.

(2) Sindicatele participă la elaborarea politicii de stat privind utilizarea forței de muncă, propun măsuri de protecție socială a persoanelor disponibilizate de la unități, exercită controlul obștesc asupra respectării legislației cu privire la utilizarea forței de muncă.

(3) Lichidarea, reorganizarea unității sau schimbarea formei de proprietate, întreruperea totală sau parțială a procesului de producție din inițiativa patronului, fapte ce conduc la reducerea în masă a locurilor de muncă sau la înrăutățirea condițiilor de muncă, pot fi efectuate doar cu condiția informării, cu cel puțin 3 luni înainte, a sindicatului din ramura respectivă și inițierii negocierilor colective în vederea respectării drepturilor și intereselor lucrătorilor.

(4) Desfacerea, din inițiativa patronului, a contractului individual de muncă cu lucrătorul membru de sindicat va avea loc în conformitate cu prevederile Codului muncii al Republicii Moldova.

Articolul 17. Drepturile în domeniul protecției muncii și protecției mediului înconjurător

(1) Sindicatele participă la elaborarea politicii de stat în domeniul protecției muncii și protecției mediului înconjurător, la elaborarea programelor de îmbunătățire a condițiilor de muncă a lucrătorilor, efectuează controlul obștesc asupra îndeplinirii la timp a acțiunilor programate în acest domeniu.

(2) Sindicatele participă la elaborarea proiectelor de acte normative privind protecția muncii, au dreptul să conteste, în modul stabilit, actele normative care lezează interesele salariaților.

(3) Sindicatele efectuează controlul obștesc asupra stării protecției muncii și a mediului înconjurător prin intermediul organelor lor electivă, inspectoratului tehnic al protecției muncii și împuterniciților pentru protecția muncii, care acționează în baza regulamentelor aprobate de centrele sindicale corespunzătoare. În acest scop, ele sînt în drept:

a) să viziteze și să revizuiască nestingherit unitățile și subunitățile lor, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, pentru a determina corespunderea condițiilor de muncă cerințelor de protecție a muncii;

b) să prezinte patronului (administrației) propuneri, obligatorii pentru examinare, cu formularea de sugestii privind eliminarea neajunsurilor depistate;

c) să participe la activitatea comisiilor pentru primirea în exploatare a obiectelor de producție, la cercetarea accidentelor de muncă;

d) să apere interesele membrilor de sindicat în problemele ce țin de protecția muncii, de acordarea înlesnirilor, compensațiilor și altor garanții sociale în legătură cu influența asupra celor ce muncesc a factorilor de producție și ecologici nocivi.

(4) În cazul depistării la unități a încălcării cerințelor de protecție a muncii, tăinuirii accidentelor de muncă și a cazurilor de îmbolnăviri profesionale ori al cercetării neobiective a acestor fapte, sindicatul poate cere conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente luarea măsurilor de neamînat, tragerea persoanelor vinovate la răspundere.

(5) În cazul periclitării vieții sau sănătății lucrătorilor, sindicatul este în drept să ceară întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor patronului (administrației) contrare legislației cu privire la protecția muncii. Patronul (administrația) este obligat să examineze cerințele sindicatului și să-l informeze în scris despre decizia luată.

Articolul 18. Dreptul la protecția socială a lucrătorilor

(1) În scopul protecției sociale a lucrătorilor, sindicatele contribuie la dezvoltarea economiei cu orientare socială, participă la elaborarea programelor sociale în vederea îmbunătățirii ocrotirii sănătății, asistenței sociale, creării condițiilor care să asigure o viață decentă și dezvoltarea liberă a personalității, la realizarea măsurilor de protecție socială a lucrătorilor, participă la determinarea criteriilor de bază ale nivelului de trai, efectuează controlul obștesc al respectării legislației în domeniile menționate.

(2) Reprezentanții sindicatelor, în condiții de paritate cu partenerii sociali, intră în componența organului de administrare a bugetului asigurărilor sociale de stat.

(3) Sindicatele participă la organizarea tratamentului balneo-sanatorial al salariaților, odihnei copiilor și adulților, activității școlilor de educație fizică și sport pentru copii, valorificînd mijloacele proprii, mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat, patronilor, autorităților publice și alte mijloace, în limita alocațiilor prevăzute în aceste scopuri de legislația în vigoare.

Articolul 19. Dreptul la efectuarea controlului obștesc asupra respectării legislației muncii și locative

Sindicatele efectuează controlul obștesc asupra respectării legislației muncii și locative în unități, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, de subordonarea departamentală sau ramurală, și sînt în drept să ceară eliminarea neajunsurilor depistate.

Articolul 20. Dreptul la efectuarea controlului obștesc al procesului de privatizare

Sindicatele, în conformitate cu legislația, cu contractele colective de muncă și cu statutele lor, efectuează controlul obștesc asupra respectării actelor normative cu privire la privatizare.

Articolul 21. Participarea la soluționarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă

(1) Sindicatele acordă asistență juridică membrilor de sindicat, participă, în conformitate cu legislația, la soluționarea litigiilor individuale de muncă.

(2) Sindicatele participă la soluționarea conflictelor colective de muncă în problemele legate de interesele profesionale, economice, de muncă și sociale, de încheierea și îndeplinirea contractelor colective de muncă, de stabilirea unor noi condiții de muncă și de trai sau

schimbarea celor existente. Drepturile sindicatelor în procesul de soluționare a unor asemenea conflicte sînt stabilite de legislație, de actele normative și de contractele colective de muncă.

(3) Sindicatele creează, în conformitate cu legislația, servicii juridice pentru reprezentarea drepturilor și intereselor membrilor lor în autoritățile publice, inclusiv în autoritățile judecătorești și în alte autorități. Modul de activitate a unor astfel de servicii este determinat în statutele (regulamentele) lor, aprobate de organul sindical respectiv.

Articolul 22. Dreptul la organizarea și desfășurarea întrunirilor

(1) În scopul apărării drepturilor membrilor de sindicat și drepturilor sindicatelor, protejării de samavolnicia patronilor, influențării asupra autorităților publice în vederea promovării unei politici social-economice ce ar corespunde intereselor lucrătorilor, organul sindical, de sine stătător sau la decizia membrilor sindicatului respectiv, organizează și desfășoară, în modul stabilit de lege, întruniri: mitinguri, demonstrații, manifestații, procesiuni, marșuri, pichetări, greve și alte acțiuni, folosindu-le drept formă de luptă pentru ameliorarea condițiilor de muncă, majorarea salariului, reducerea șomajului, întărirea solidarității lucrătorilor în lupta pentru drepturile și interesele lor profesionale, economice, de muncă și sociale.

(2) Sindicatele pot desfășura acțiuni comune de solidaritate cu alte organizații, asociații, precum și cu centre sindicale din țară și cu centre similare de peste hotare.

(3) În scopul apărării drepturilor și intereselor profesionale, economice, de muncă și sociale ale membrilor lor, sindicatele folosesc și alte forme de acțiuni care nu contravin legislației.

Articolul 23. Dreptul la informație

(1) Sindicatele sînt în drept să primească gratuit informație de la autoritățile administrației publice, patroni și asociațiile lor în probleme ce țin de muncă, salariu, șomaj, dezvoltarea social-economică, starea mediului înconjurător, privatizare, asistență socială, ocrotirea sănătății, spațiul locativ.

(2) Neprezentarea de către persoanele cu funcții de răspundere a informației solicitate sau prezentarea unei informații neveridice se califică drept împiedicare a activității sindicatelor. Persoanele vinovate sînt trase la răspundere în conformitate cu legislația.

(3) Sindicatele au dreptul să primească, să transmită și să difuzeze informații prin orice mijloc legitim. În calitate de partener social, ele beneficiază gratuit de serviciile organelor de informare în masă de stat, pot organiza sondaje sociologice și dispune de centre informative.

Articolul 24. Reglementarea raporturilor dintre sindicate, Guvern și patronat

Raporturile dintre sindicate, Guvern și patronat în domeniul parteneriatului social se așează pe principiul egalității în drepturi și se reglementează de Constituție, de convențiile Organizației Internaționale a Muncii, la care Republica Moldova este parte, de Legea cu privire la Guvern, Legea patronatelor, prezenta lege și de alte acte normative în acest domeniu.

Capitolul IV

PATRIMONIUL SINDICATELOR ȘI PROTECȚIA LUI

Articolul 25. Patrimoniul sindicatelor

(1) Statutul juridic al sindicatului, ca subiect al dreptului de proprietate, este bazat pe normele dreptului internațional, pe prevederile Constituției, Codului civil, legislației cu privire la proprietate, prezentei legi, altor acte normative, precum și ale statutului sindicatului.

(2) Patrimoniul sindicatelor include: întreprinderi, terenuri, clădiri de producție și nelegate de producție, instalații, instituții balneo-sanatoriale, turistice, sportive și alte instituții de întremare, instituții de culturalizare, științifice și de învățămînt, fond locativ, bănci, tipografii, edituri, valori mobiliare, utilaj, inventar și alte bunuri.

(3) Sindicatele și asociațiile lor au dreptul de proprietate asupra patrimoniului procurat sau creat din contul mijloacelor proprii, mijloacelor întreprinderilor și organizațiilor care le aparțin, asupra patrimoniului primit cu titlu gratuit de la întreprinderi, organizații, autorități publice, organizații sindicale, organele sindicale ierarhic superioare, precum și asupra celui procurat în condiții ce nu contravin legislației.

(4) Patrimoniul sindicatelor este inviolabil, indivizibil și nu poate fi naționalizat, însușit, înstrăinat sau gestionat de alte persoane, inclusiv de autoritățile publice, fără acordul proprietarului.

(5) Sindicatele și asociațiile lor posedă, se folosesc și dispun de patrimoniul care le aparține cu drept de proprietate și de mijloace financiare pentru asigurarea realizării scopurilor și sarcinilor statutare.

(6) Sindicatele nu răspund pentru obligațiile statului, subiecților activității de întreprinzător, care, la rândul lor, nu răspund pentru obligațiile sindicatelor.

(7) Sursele și modul de formare și utilizare a mijloacelor și bunurilor sindicatelor sînt stabilite în statutele lor.

(8) Sindicatele pot desfășura activitate de întreprinzător în conformitate cu legislația și cu statutele lor.

(9) Raporturile dintre sindicate, dintre asociațiile sindicale și întreprinderile acestora referitoare la dreptul de proprietate se bazează pe împuternicirile prevăzute în statutele, regulamentele lor și/sau în contractele încheiate între ele.

Articolul 26. Subiecții dreptului de proprietate al sindicatelor

Subiecți ai dreptului de proprietate al sindicatelor sînt organizațiile sindicale și asociațiile acestora, care au statut de persoană juridică. Persoana fizică membru al organizației sindicale nu are drept de proprietate asupra cotei din patrimoniul sindicatelor.

Articolul 27. Mijloacele bănești ale sindicatelor

(1) Mijloacele bănești ale sindicatelor se formează din taxele de înscriere și cotizațiile de membru, donații, venituri provenite din activitatea legală de întreprinzător.

(2) Sindicatele pot constitui fonduri de solidaritate, de șomaj, de grevă, de asigurare, de pensii, de investiții, de culturalizare, fonduri pentru învățămînt și pregătirea cadrelor și alte fonduri, necesare pentru soluționarea sarcinilor statutare.

Articolul 28. Impunerea fiscală

(1) Sindicatele și asociațiile lor, instituțiile de culturalizare, de învățămînt, științifice, sportive, balneo-sanatoriale, instituțiile de întremare pentru copii și alte instituții de întremare ale sindicatelor, fondurile de solidaritate și fondurile de șomaj constituite de sindicate beneficiază de înlesniri fiscale în conformitate cu legislația.

(2) Întreprinderile sindicatelor varsă în buget plăți în quantumul și în modul stabilite de legislație.

Articolul 29. Controlul activității financiare

(1) Activitatea financiară a sindicatelor, desfășurată în conformitate cu statutele lor, nu este controlată de autoritățile publice, excepție făcînd activitatea de întreprinzător.

(2) Activitatea financiară a sindicatelor privind utilizarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat este controlată de stat în modul prevăzut de legislație. Sindicatele sînt obligate să prezinte Casei Naționale de Asigurări Sociale, în termenele stabilite, dări de seamă privind utilizarea acestor mijloace.

Articolul 30. Garanțiile dreptului de proprietate al sindicatelor

Dreptul de proprietate al sindicatelor și al asociațiilor acestora se asigură și se garantează de Constituție și de alte acte legislative.

Capitolul V **GARANȚIILE ACTIVITĂȚII SINDICATELOR**

Articolul 31. Respectarea drepturilor sindicatelor

(1) Autoritățile publice, patronatul, unitățile sînt obligate să respecte drepturile sindicatelor, prevăzute de statutele lor, de legislație și de actele internaționale.

(2) Statul garantează sindicatelor condiții favorabile pentru îndeplinirea sarcinilor lor statutare și împuternicirilor privind realizarea hotărîrilor organelor sindicale de toate nivelurile.

(3) Autoritățile publice, patronii nu sînt în drept să împiedice ori să interzică reprezentanților sindicatelor să viziteze unitățile și subdiviziunile lor în scopul realizării sarcinilor statutare și împuternicirilor sindicatelor.

Articolul 32. Susținerea învățămîntului sindical

(1) Sindicatele, în comun cu partenerii sociali, elaborează și, prin instituțiile lor de învățămînt, promovează programe de instruire în probleme ce țin de raporturile de muncă, negocieri colective etc.

(2) Autoritățile publice și patronatul acordă instituțiilor de învățămînt ale sindicatelor ajutorul necesar la pregătirea cadrelor pentru participarea la procesul de negocieri colective în sistemul parteneriatului social.

Articolul 33. Garanții pentru persoanele alese

în organele sindicale și neeliberate
de la locul de muncă de bază

Persoanele alese în organele sindicale și neeliberate de la locul de muncă de bază beneficiază de garanțiile stabilite la art. 387 din Codul muncii nr. 154/2003.

[Art.33 în redacția LP114 din 09.07.20, MO194-197/31.07.20 art.384; în vigoare 31.08.20]

(4) Membriilor organelor sindicale electiv neeliberați de la locul de muncă de bază li se acordă pînă la 4 ore de lucru pe săptămîină pentru a-și realiza drepturile și a-și îndeplini obligațiile sindicale, păstrîndu-li-se salariul mediu. Durata reală a timpului de lucru pentru îndeplinirea obligațiilor sindicale poate fi determinată în contractul colectiv de muncă.

(5) Pentru îndeplinirea obligațiilor obștești în interesele membrilor de sindicat, în perioada participării la adunările sindicale, învățămîntul sindical, seminarele, congresele și conferințele convocate de sindicate, participanții, membrii organelor electiv sînt eliberați de la locul de muncă de bază, păstrîndu-li-se salariul mediu.

Articolul 34. Garanții persoanelor alese în organele sindicale și eliberate de la locul de muncă de bază

(1) Persoanelor eliberate din lucru în urma alegerii în funcții electiv în organele sindicale, după expirarea mandatului, li se acordă funcția avută anterior, iar în lipsa acesteia - o altă funcție echivalentă în aceeași unitate. Pe perioada de exercitare a funcției electiv, contractul individual de muncă se suspendă. Cu persoana care deține funcția persoanei alese în funcția electivă se încheie contract individual de muncă pe durata mandatului acesteia.

(2) În cazul în care este imposibil a acorda locul de muncă ocupat anterior sau un loc de muncă echivalent (lichidarea unității, reorganizarea ei, reducerea numărului de lucrători), administrația (iar în cazul lichidării unității - succesorul de drept) plătește persoanelor indicate la alineatul (1) al prezentului articol o indemnizație de concediere egală cu 6 salarii medii lunare.

(3) Persoanele eliberate din funcție în legătură cu alegerea lor în componența organelor sindicale ale unității dispun de aceleași drepturi și înlesniri ca și ceilalți membri ai colectivului respectiv.

(4) Concedierea din inițiativa administrației a persoanelor care au fost alese în componența organelor sindicale nu se admite timp de un an după expirarea atribuțiilor electiv, cu excepția cazurilor de lichidare totală a unității sau comiterii de către persoana respectivă a

unor acțiuni culpabile, pentru care legislația prevede posibilitatea concedierii. În asemenea cazuri, concedierea se efectuează în mod obișnuit.

(5) În contractele colective de muncă și statutele sindicatelor pot fi prevăzute și alte garanții (înlesniri) pentru lucrătorii sindicali electivi și alți lucrători sindicali titulari.

Articolul 35. Obligațiile unităților privind asigurarea condițiilor pentru activitatea sindicatelor

(1) Patronul (administrația) are obligația să acorde gratuit sindicatului respectiv încăperi cu tot inventarul, cu încălzire, iluminare, cu servicii de dereticare și pază necesare activității acestuia.

(2) Patronul (administrația) pune gratuit la dispoziția sindicatului respectiv, potrivit contractului colectiv de muncă, mijloace de transport și mijloace de telecomunicații pentru îndeplinirea obligațiilor obștești.

(3) Clădirile, încăperile, amenajările și alte obiecte de menire social-culturală, bazele de odihnă, taberele de întremare pentru copii și adolescenți, aflate la balanța unităților sau arendate de ele, se pun gratuit la dispoziția sindicatelor pentru organizarea odihnei, desfășurarea activității cultural-educative, de cultură fizică și întremare a membrilor colectivului și familiilor lor conform contractului colectiv de muncă.

(4) Întreținerea gospodărească, inclusiv reparația, încălzirea, iluminarea, serviciile de dereticare și pază, dotarea clădirilor, încăperilor, amenajărilor și a celorlalte obiecte, indicate în alineatul (3) al prezentului articol, se fac din contul patronului și din alte surse prevăzute de legislație.

(5) Patronul (administrația), de comun acord cu sindicatele, prevede în planul de afaceri sau în devizul de cheltuieli mijloace în mărime de cel mult 0,15% din fondul de salarii pentru utilizarea lor, în scopurile stabilite în contractul colectiv de muncă.

(6) Patronul (administrația) efectuează fără plată, în modul stabilit, colectarea cotizațiilor de membru al sindicatului și le transferă lunar pe contul de decontare al organului sindical respectiv.

(7) Alte măsuri pentru asigurarea activității sindicatelor se reglementează în contractul colectiv de muncă și nu trebuie să diminueze eficiența funcționării unității.

Articolul 36. Garanții pentru membrii de sindicat

Membrii de sindicat au drepturile și obligațiile prevăzute în Constituție, în prezenta lege, în alte acte normative, în statutul sindicatului și în contractul colectiv de muncă, realizarea căruia este garantată.

Capitolul VI

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA SINDICATE ȘI A STATUTELOR LOR

Articolul 37. Răspunderea persoanelor cu funcții de răspundere din autoritățile publice, patronat și sindicate

(1) Pentru încălcarea prezentei legi, a celorlalte acte normative privind sindicatele, a statutelor sindicatelor sau aplicarea legislației în măsură să împiedice realizarea garanțiilor stabilite în activitatea sindicatelor, persoanele cu funcții de răspundere ale autorităților publice, patronatului și sindicatelor răspund în conformitate cu legislația.

(2) Persoanele culpabile de împiedicarea activității legale a sindicatelor poartă răspundere disciplinară, materială, administrativă, penală, în conformitate cu legislația.

Articolul 38. Modul de examinare a plîngerilor

(1) Plîngerile cu privire la încălcările prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative cu privire la sindicate, ale statutelor sindicatelor se examinează de instanțele judecătorești. Plîngerile se înaintează de către organele sindicale respective și de alte organe de supraveghere și control asupra respectării legislației muncii.

(2) Hotărârile, încheierile și sentințele instanțelor judecătorești adoptate pe marginea acestor plângeri pot fi atacate în conformitate cu legislația.

(3) Plîngerile asupra hotărîrilor (actelor) organelor sindicale și asupra acțiunilor lucrătorilor (activiștilor) sindicali se examinează în conformitate cu legislația și cu statutele sindicatelor.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 39

(1) Sindicatele, înregistrate în modul stabilit pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu se supun reînregistrării.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni:

va prezenta Parlamentului propuneri cu privire la aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Hotărîrea Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova pentru ratificarea Legii U.R.S.S. nr.478-XII din 31 ianuarie 1991 cu privire la sindicate, la drepturile și garanțiile activității lor.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Dumitru DIACOV

Chișinău, 7 iulie 2000. Nr. 1129-XIV.